

שם הקורס: המוסיקה של קהילות ישראל

47-208-01

המרצה: ד"ר רחל קולנדר

מיועד לתלמיד שנה ב

שנת לימודים: תשע"ט סמסטר א'

הקף שעות: שעתיים שבועיות

א. מטרת הקורס:

הדגשת התפקוד שממלאת המוסיקה בהקשריה השונים במעגל השנה ובמעגל החיים בקרב עדות ישראל. מטרת הקורס היא להפגיש את הסטודנטים עם מאפיינים מוסיקליים המייחדים את העדות, לצד מרכיבים ותהליכים המשקפים את האחדות הבין-קהילתית.

ב. תוכן הקורס:

סקירת הסגנונות המוסיקליים של מסורות עדות ישראל, על פי הרפרטואר המשקף את מעגל השנה ומעגל החיים היהודי. דגש מושם על הקהילה שעבודת השדה של סמסטר ב תתקיים בתחומה.

מהלך השיעורים:

הרצאות, משולבות בהאזנה לקטעים מוסיקליים מתוך הרפרטואר של קהילות ישראל. גם התלמידים מביאים חומרים משלהם, המשתלבים בנושאי השיעורים וברפרטוארים המוצגים בו.

תכנית הוראה מפורטת:

1. המקבץ המלודי – חיבור מזרח ומערב
2. שירת הבקשות
- 3-4. הפיוטים "אדון עולם" ו"יגדל" בקהילות ישראל
5. מוסיקה יהודית אירופית אומנותית
- 6-7. מוסיקה אומנותית ישראלית
8. פיוטי חנוכה בקהילות ישראל
9. קריאות במקרא וטעמי המקרא
10. שירת נשים בקהילות ישראל

11. מוסיקה חסידיית
12. המוסיקה של היהודים הקראים
13. פיוטי וזמירות שבת בקהילות ישראל, סיכום

ג. חובות הקורס:

נוכחות והשתתפות פעילה בכל השיעורים (30% מן הציון הסופי)
ניתוח קטעים מוסיקליים מתוך החומר הנלמד
מבחן בסוף הקורס, הכולל את כל החומר הנלמד, זיהוי הקטעים שהושמעו בשיעורים, והקריאה הביבליוגרפית (70% מן הציון הסופי).

ד. ביבליוגרפיה (החובה מסומנת ב-*):

קריאה נדרשת: מאמרים ופרקים רלבנטיים לנושא השיעור על פי הרשימה הביבליוגרפית (החובה מסומנת ב-*):

*אמזלג, א. **פרקים במוסיקה של יהודי מרוקו**. ישראל: הוצאת ברית יוצאי מרוקו. ללא תאריך.

בהט, א. **מוסיקה יהודית: שער לאוצרותיה וליוצריה**. בני ברק: הקיבוץ המאוחד, תשע"ב.

גרזון-קיוי, א. **מתקרים אתנומוסיקולוגיים על עדות ישראל**. תל אביב: בית המדרש הממלכתי למורים למוסיקה בישראל, תשל"ב.

חזן, א. **השירה העברית בצפון אפריקה**. ירושלים: מאגנס, תשנ"ה.

*טוראל, ט. "הבקשות של יהודי מרוקו – מנהג ומנגינה", **דוכן** י"ב (תשמ"ט). 107-114.

*כהן, ד. **מזרח ומערב במוסיקה**. ירושלים: מאגנס, תשמ"ו.

מזור, י. וא. היידו. **אוצר הניגון החסידי – 101 ניגוני ריקוד חסידיים**. ירושלים: המכון הישראלי למוסיקה דתית, תשל"ד.

עציון, י. וש. ויך-שחק. "הרומנסה היהודית ספרדית: מסורת שוקעת", **מוסיקה** 5 (אוגוסט 1987). 42-46.

קולנדר, ר. **לכל צליל יש סיפור. זהות יהודית בשירים מתקופת השואה.** ירושלים: המרכז ללימודי שואה במכללה ירושלים, תשע"ד.

שי, י. **לחני תפילה.** ירושלים: מעלות, תשמ"ד.

*שילוח, א. **המורשת המוסיקלית של קהילות ישראל.** תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, תשמ"ה.

----- **המורשת המוסיקלית של יהודי בבל.** אור יהודה: מרכז מורשת יהדות בבל, 1983.

*שליטא, י. **המוסיקה היהודית ויוצריה.** תל אביב: צ'צ'יק, 1960.

שרביט, א. "המסורת המוסיקלית שבעל פה בקרב קהילות ישראל", **פעמים**, 31 (תשמ"ז). 132-153.

Avenary, H. ***Encounters of East and West in Music.*** Tel Aviv: Tel Aviv University, 1979.

Bohlman, P.V. and M. Slobin. "Music in the Ethnic Communities of Israel: Introduction", ***Asian Music*** XVII, 1986, 1-8.

*Idelsohn, A.Z. ***Jewish Music in its Historical Development.*** New York: Schocken Books, 1956.

Rubin, R. ***The Yiddish Folklore.*** New York: Jewish Music Council of JWB, 1974.

Saxonberg, S. and M. Waligorska, "Klezmer in Krakow: Kitsch or Catharsis for Poles?" ***Ethnomusicology***, 50/3 (2006). 433-451.

----- ***Fiddler on the Move, Exploring the Klezmer World.*** Oxford: Oxford University Press, 2000.